

СИЛАБУС

Економіка охорони здоров'я

Обов'язкова компонента

освітньо-професійна програма	Громадське здоров'я
освітньо-професійний рівень	другий (магістерський)
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	229 «Громадське здоров'я»
кваліфікація освітня	магістр громадського здоров'я
форма навчання	Заочна
Курс та семестр вивчення навчальної дисципліни	Курс –I Семестр – I

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача	<i>Мац Тетяна Павлівна, кандидат економічних наук, доцент</i>
Профайл викладача	https://soc-med.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	0990662176
E-mail	
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://soc-med.pdmu.edu.ua/team

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Дисципліна складається з одного модуля, який складається з 6 кредитів ЄКТС

Кількість кредитів / годин – 6 /180, із них:

Лекції (год.) – 10

Семінари (год.) – 14

Консультаційні години (год.) – 12

Самостійна робота (год.) – 144

Вид контролю - Підсумковий модульний контроль (ПМК)

Політика навчальної дисципліни

Викладання на кафедрі відбувається відповідно до норм чинного законодавства України та нормативних документів ПДМУ з якими можна ознайомитися за посиланням: <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departement-npr/normativni-dokumenty>

Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності учасників освітнього процесу нашого університету регулюється Кодексом академічної доброчесності (https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/w06zPTIU3h58RxfeqTTwy7bSS9MTlfSDrxtHezK6.pdf?_ga=2.14937590.1521394657.1630681136). Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти та співробітників (https://www.pdmu.edu.ua/storage/sections_nv/docs_links/Sj670MBVmC9qGVuTmHU8k9ZGKuX3DlzIwRNr8pBu.pdf) встановлює норми та правила академічної доброчесності при виконанні письмових робіт.

Під час сесії просимо вчасно з'являтися на заняття. Кафедра, на якій викладається дисципліна розташована за адресою м. Полтава, пр. Залізний, 17, поліклінічне відділення КП «4-та міська клінічна лікарня Полтавської міської Ради».

- присутність на лекціях та практичних заняттях в сесійний період є обов'язковою. У міжсесійний період реалізація освітнього процесу здійснюється у вигляді консультацій та самостійної роботи з використанням освітньої платформи eAristo. Консультації можуть проводитися у формі відповідей на запитання, дискусій, круглих столів з використанням платформи Zoom.

Наголошуємо! Перескладання ПМК з метою підвищення оцінки не допускається.

Порядок перегляду оцінки з дисципліни регламентується Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти. https://www.pdmu.edu.ua/storage/departement-npr/docs_links/DDgFa7zhzJAcNHnKamWyKPDd1P2msJNfrEAv36Bu.pdf

Звертаємо увагу !!! При вивченні дисципліни вітається залучення здобувачів освіти до неформальної освіти у вигляді участі у вебінарах, конференціях, семінарах за тематиками дисципліни.

Анотація до дисципліни:

Економіка охорони здоров'я – вивчає соціально-економічні закономірності формування і використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів охорони здоров'я, направлених на вдосконалення системи охорони здоров'я і медико-соціальне забезпечення заходів щодо зміцнення здоров'я населення. Економіка охорони здоров'я тісно пов'язана з економікою країни в цілому. Існує тісний взаємозв'язок охорони здоров'я з усіма галузями економіки.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки).

Пререквізити. ОК Економіка охорони здоров'я має міждисциплінарні зв'язки з таким освітніми компонентами ОПП: Організація охорони здоров'я, Громадське здоров'я.

Постреквізити. Знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни, потрібні для вивчення таких дисциплін, як: організація охорони здоров'я, громадське здоров'я, менеджмент та лідерство в системі громадського здоров'я,

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог	
Загальні компетенції ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Фахові компетенції ФК 1. Здатність оцінювати, інтерпретувати, порівнювати та прогнозувати основні показники громадського здоров'я. ФК 4. Здатність аналізувати вплив різних детермінант на здоров'я населення та обґрунтовувати відповідні заходи з їх попередження. ФК 6. Здатність аналізувати стратегії, політики та інтервенції в сфері громадського здоров'я та пропонувати заходи щодо підвищення ефективності використання наявних коштів.

Програмні результати навчання, які досягаються при вивченні дисципліни:

ПРН3. Визначати пріоритети та оцінювати потреби сфери громадського здоров'я, пропонувати науково обґрунтовані заходи та розробляти відповідні висновки та стратегії, які спрямовані на покращення галузі охорони здоров'я.

ПРН5. Формулювати висновки, розробляти прогнози та проводити аналіз впливу детермінант на здоров'я населення (соціальні, економічні, індивідуальні, навколишнього середовища), визначати потреби різних груп населення щодо здоров'я, базуючись на інформації отриманій із систем епідеміологічного нагляду.

ПРН12. Розробляти та впроваджувати системи моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, профілактичних та діагностичних або скринінгових програм та політик в громадському здоров'ї.

ПРН17. Виконувати управлінські функції та організовувати надання якісних послуг у сфері громадського здоров'я.

Програма дисципліни ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№	Тема	К-ть годин
1.	<i>Економіка охорони здоров'я як наука і предмет викладання. Здоров'я населення як економічна категорія.</i>	2

	Економіка охорони здоров'я як галузь науки та практики. Предмет і метод економіки охорони здоров'я. Місце економіки охорони здоров'я в структурі економічної науки. Економічні проблеми розвитку охорони здоров'я. Ресурси охорони здоров'я. Взаємозв'язок економіки та громадського здоров'я.	
2.	<i>Ринкова економіка. Охорона здоров'я в системі ринкових відносин.</i> Ознаки ринкової економіки. Ринок. Основні категорії ринку: бажання, попит, конкуренція, товар (послуга). Сегментація ринку. Ринок охорони здоров'я. Сегменти ринку охорони здоров'я. Суб'єкти ринку охорони здоров'я.	2
3.	<i>Система фінансування галузі охорони здоров'я в Україні.</i> Класифікація систем охорони здоров'я. Нормативно-правове забезпечення фінансування галузі охорони здоров'я. Гарантований пакет послуг. Роль НСЗУ в закупівлі послуг. Національні рахунки охорони здоров'я (НРОЗ) України.	2
4.	<i>Недержавне та державне фінансування охорони здоров'я.</i> Бюджетне та позабюджетне фінансування охорони здоров'я. Визначення недержавного та державного фінансування в охороні здоров'я: ключові характеристики та відмінності. Роль державного регулювання у фінансуванні охорони здоров'я: нормативні акти та їхній вплив. Процес формування бюджету та його вплив на функціонування закладів охорони здоров'я. Позабюджетне фінансування медичних закладів: джерела та механізми. Програма медичних гарантій.	2
5.	<i>Маркетинг в охороні здоров'я.</i> Маркетинг в сфері охорони здоров'я. Концепції маркетингу. Етапи розвитку маркетингу. Принципи маркетингу. Завдання та функції маркетингової діяльності в системі охорони здоров'я.	2
	Разом	10

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	К-ть годин
1.	<i>Фінансування охорони здоров'я</i> Класифікація систем охорони здоров'я. Приватні, соціально орієнтовані та державні системи охорони здоров'я. Приклади функціонування цих систем у країнах з високим, середнім і низьким рівнями економічного розвитку. Характеристика основних методів фінансування медичних послуг.	2
2.	<i>Медична послуга як особливий вид товару.</i> Види медичної допомоги та послуг з економічної точки зору. Специфічність оцінки медичної допомоги та послуги. Забезпечення доступності медичних послуг й охоплення ними населення країни і її територій. Роз'яснювальна робота по детермінантам здоров'я.	2
3.	<i>Маркетинг в охороні здоров'я.</i> Маркетинг в сфері охорони здоров'я. Концепції маркетингу. Етапи розвитку маркетингу. Принципи маркетингу. Завдання та функції маркетингової діяльності в системі охорони здоров'я.	2
4.	<i>Підприємництво в сфері охорони здоров'я.</i> Організаційно-правові форми підприємницької діяльності в охороні здоров'я. Організація підприємницької діяльності в охороні здоров'я. Нові підходи до управління діяльністю лікувально-профілактичних установ й організацій охорони здоров'я в умовах реформування. Комунальні не прибуткові підприємства:	2

	особливості господарювання. Відповідальність за здійснення незаконної підприємницької діяльності в галузі охорони здоров'я.	
5.	<i>Ціноутворення в охороні здоров'я.</i> Ціна як грошовий вираз вартості. Методи ціноутворення. Ціноутворення за принципом діагностично-споріднених груп. Фінансування за принципом глобального фонду. Фінансування за принципом капітаційної ставки. Фінансування «за пролікований випадок». Роль НСЗУ у фінансуванні.	2
6.	Економічна ефективність діяльності закладу. Витрати закладу ОЗ: виробничі та загальні. Прибуток та його функції. Формування прибутку: валовий, операційний, чистий. Рентабельність медичної послуги.	2
7.	<i>Методи оцінки соціальної, медичної та економічної ефективності.</i> Поняття про економічний ефект, економічну, соціальну й медичну ефективність. Характеристика та методика розрахунку соціальної ефективності. Характеристика та методика розрахунку медичної ефективності. Характеристика та методика розрахунку економічної ефективності.	2
	Всього	14

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Тема	К-ть годин
1	Підготовка до практичних та лекційних занять	72
2.	Підготовка до ПМК	6
3.	Підготовка до консультацій	30
4.	Опрацювання тем на освітній платформі e-Aristo	36
1	<i>Економіка охорони здоров'я як галузь науки та практики.</i> Історія розвитку економіки охорони здоров'я. Сучасні наукові напрями дослідження економіки охорони здоров'я. Місце, роль та значення системи охорони здоров'я в розвитку економіки держави	6
2	<i>Методи оплати праці постачальників медичних послуг.</i> Зарплата та її види. Нормативно-правове забезпечення розрахунків з оплати праці. Особливості нарахування заробітної плати. Особливості оплати послуг. Контрактування. Соціальне забезпечення працівника.	6
3	<i>Соціальна, медична та економічна ефективність.</i> Поняття про економічний ефект, економічну, соціальну й медичну ефективність. Характеристика та методика розрахунку соціальної ефективності. Характеристика та методика розрахунку медичної ефективності. Характеристика та методика розрахунку економічної ефективності.	6
4	<i>Стратегічний потенціал підприємства та формування його конкурентних переваг</i> Поняття «стратегічний потенціал підприємства» та підходи до його визначення. Елементи стратегічного потенціалу підприємства та фактори впливу на його формування і розвиток. Конкурентоспроможність потенціалу підприємства. Сутність, класифікація та основні характеристики конкурентних переваг підприємства.	6
5	<i>Податки та податкова система України.</i> Податки. Види податків. Об'єкт оподаткування. Податок на доходи фізичних осіб фізичних. Податок на прибуток. Податок на додану вартість. Акцизи та збори. Загальна та спрощена система оподаткування. Особливості оподаткування в системі охорони здоров'я.	6
6	<i>Методи аналізу ефективності затрат</i> Сутність та завдання економічного аналізу діяльності медичного закладу в сучасних умовах. Сучасні (специфічні)	6

	методи економічного аналізу в системі охорони здоров'я: метод мінімізації витрат, метод витрати-результативність, метод витрати-вигода, метод витрати-корисність. ABC-аналіз.	
	Разом	144

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КОНСУЛЬТАТИВНИХ ЗАНЯТЬ

№	Тема	К-ть годин
1	Економіка охорони здоров'я як галузь науки та практики.	2
2	Методи оплати праці постачальників медичних послуг	2
3	Соціальна, медична та економічна ефективність	2
4	Стратегічний потенціал підприємства та формування його конкурентних переваг	2
5	Податки та податкова система України.	2
6	Методи аналізу ефективності затрат	2
	Разом	12

Перелік питань до ПМК

1. Економіка охорони здоров'я як галузь науки та практики. Предмет і метод економіки охорони здоров'я.
2. Місце економіки охорони здоров'я в структурі економічної науки.
3. Історичний аспект, проблеми й сучасність. Економічні проблеми розвитку охорони здоров'я.
4. Макроекономіка та мікроекономіка.
5. Економіка глобальних процесів.
6. Ресурси охорони здоров'я.
7. Роль держави та передумови її втручання у сферу охорони здоров'я.
8. Основні види державного регулювання в галузі охорони здоров'я.
9. Державне регулювання підприємницької діяльності в охороні здоров'я.
10. Державне регулювання ресурсів і капіталовкладень. Державне регулювання якості медичної допомоги.
11. Маркетинг в сфері охорони здоров'я.
12. Принципи маркетингу
13. Завдання та функції маркетингової діяльності в системі охорони здоров'я.
14. Ринок охорони здоров'я.
15. Сегменти ринку охорони здоров'я.
16. Суб'єкти ринку охорони здоров'я.
17. Види послуг громадського здоров'я з економічної точки зору.
18. Специфічність оцінки медичної допомоги та послуги.
19. Забезпечення доступності послуг громадського здоров'я й охоплення ними населення
20. Класифікація систем охорони здоров'я.
21. Приватні, соціально орієнтовані та державні системи охорони здоров'я.
22. Приклади функціонування цих систем у країнах з високим, середнім і низьким рівнями економічного розвитку.
23. Характеристика основних методів фінансування медичних послуг.
24. Загальна та спрощена система оподаткування.
25. Поняття про економічний ефект, економічну, соціальну й медичну ефективність.

26. Характеристика та методика розрахунку соціальної ефективності.
27. Характеристика та методика розрахунку медичної ефективності
28. Характеристика та методика розрахунку економічної ефективності
29. Необхідність застосування економічних оцінок в системі охорони здоров'я.
30. Коефіцієнт «Кількість якісних років життя – QALY»
31. Аналіз корисності витрат
32. Аналіз вигідності витрат
33. Нормативно-правове забезпечення розрахунків з оплати праці.
34. Особливості нарахування заробітної плати.
35. Особливості оплати послуг.
36. Соціальне забезпечення працівника.
37. Фінансування за принципом глобального фонду.
38. Фінансування за принципом капітаційної ставки.
39. Фінансування за пролікований випадок.
40. Національна служба України (НСЗУ), мета, завдання, принципи роботи.
41. Ціна як грошовий вираз вартості.
42. Ціноутворення за принципом діагностично-споріднених груп.
43. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності в охороні здоров'я.
44. Організація підприємницької діяльності в охороні здоров'я.
45. Нові підходи до управління діяльністю лікувально-профілактичних установ й організацій охорони здоров'я в умовах реформування.
46. Відповідальність за здійснення незаконної підприємницької діяльності в галузі охорони здоров'я

Форма підсумкового контролю - підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль з дисципліни складається за умови відсутності заборгованості з відвідування курсу лекцій та практичних занять, отримання мінімальної суми балів за поточну навчальну діяльність. До підсумкового модульного контролю допускається студент, якій виконав навчальну програму та отримав не менш ніж 72 бали (3,0) за поточну діяльність. Форма проведення підсумкового контролю є стандартизованою та включає контроль теоретичної та практичної підготовки. На останньому занятті (ПМК) здобувач освіти отримує буклет, який містить тестові питання з однією правильною відповіддю та ситуаційну задачу.

Система поточного та підсумкового контролю

Максимальна кількість балів, що присвоюється здобувачу освіти при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – **200 балів**, мінімальна – **122 бали**.

За результатами поточних оцінок викладач проводить розрахунок середньої оцінки успішності студента, проводить конвертацію балів по 200 бальній шкалі. Здобувачі освіти, які не набрали мінімальну кількість балів - 72 (3,0) до підсумкового модульного контролю не допускаються.

Результати навчальних досягнень здобувачів під час міжсесійного періоду визначаються автоматично у вигляді «склав/не склав» платформою eAristo і є обов'язковою умовою для допуску до підсумкового контролю.

Критерії оцінювання зазначені в Положенні про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/6Tdcp23hyEkS7hqbJXdxYJVvURg4ZBljhCLVpOoU.pdf

Методи навчання

- вербальні (лекція, відео лекція, пояснення, розповідь, бесіда);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- практичні (вирішення кейсів, складання плану прийняття управлінського рішення).
- активні методи (мозковий штурм, кейс-метод, ситуаційний аналіз)

Методи контролю

Усний контроль, тестовий контроль, перевірка вирішення ситуаційних завдань, самоконтроль.

Методичне забезпечення

1. Силабус дисципліни.
2. Тестові питання до тем практичних занять.
3. Перелік питань до підсумкового модульного контролю.
4. Мультимедійні презентації лекцій.

Рекомендована література

Базова

1. Голованова І. А., Белікова І. В., Ляхова Н. О. Організація та економіка охорони здоров'я: навч. посіб. Полтава, 2021. 236 с. URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5e13e278-d3db-4996-bc6b-de1cda86b67f/content>
2. Керецман А. О. Економіка охорони здоров'я // Методичні рекомендації. – Ужгород, 2023. – 35 с.
3. Худецький І. Ю., Антонова-Рафі Ю. В, Пономарьов Е. Е. Основи менеджменту, маркетингу та економіки в галузі охорони здоров'я : навчальний посібник до вивчення дисципліни «Основи менеджменту, маркетингу та економіки галузі охорони здоров'я» / КІП ім. Ігоря Сікорського. Київ: 2022. 200 с. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstreams/d092d7ca-ce03-4893-a5e1-50fe074aae82/download>
4. Економіка охорони здоров'я: підручник / заг. ред. д. мед. н., проф. Парія В. Д.; Національний медичний університет імені О. О. Богомольця. Житомир, 2021. 288 с. URL: <http://ir.library.nmu.com/bitstream/123456789/7397/1/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0%20%D0%BE%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B8%20%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2%27%D1%8F.pdf>
5. Економіка та бізнес-інновації: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2023. – 702 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/91523/1/Business_Innovation_2023.pdf;jsessionid=415DDF9CBE3B65377153391ED866D2D8
6. Концепція розвитку електронної охорони здоров'я: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28. 12. 2020 р. № 1671-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1671-2020-%D1%80#Text>.
7. Про схвалення Концепції розвитку електронної охорони здоров'я: розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.12.2020 р. № 1671-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1671-2020-%D1%80#Text>
8. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19.10.2017 р. № 2168-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19#Text>.
9. Фінансування охорони здоров'я в Україні: стійкість в умовах війни. Копенгаген: Європейське регіональне бюро ВООЗ; 2022. URL: <https://apps.who.int/iris/rest/bitstreams/1462188/retrieve>.

Допоміжна:

1. Башлай С. В., Павловський М.В., Лизак М.П. Розвиток фінансового менеджменту в умовах цифровізації економіки. Ефективна економіка. 2023. № 5.
2. Борщ В. І., Рудінська О. В., Кусик Н. Л. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навч. посіб. Одеса : Олді+, 2022. 264 с. URL: <https://emed.library.gov.ua/wp-content/uploads/tainacan-items/26427/80708/Menedzhment-ta-marketynh-v-okhoroni-zdorovia.pdf>
3. Гавриченко, Д., Козирева, О., Попова, Т. і Сергієнко, Л. Механізм фінансування охорони здоров'я України в умовах трансформацій. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 1, 42 (Бер 2022), 125–133.

DOI:<https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.42.2022.3674>.

<https://fkf.net.ua/index.php/fkf/article/view/3674/3467>

4. Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2025 році: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.12.2024 р. №1503. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deiaki-pytannia-realizatsii-prohramy-derzhavnykh-harantii-medychnoho-obsluhovuvannia-naselenia-u-2025-rotsi-1503-241224>
5. Ждан В.М., Голованова І.А., Краснова О.І. Економіка охорони здоров'я: навч. посіб. Полтава, 2017. 114 с. URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/13daeddd-92ce-4ee7-a7f6-9bfb648a8321/content>
6. Криничко Л. Проблеми системи охорони здоров'я та напрями їх вирішення: погляд науки та практики. *Аспекти публічного управління*. 2020. Том 8 № 6. С. 115 – 131.
7. Криничко Л., Мотайло О. Нові підходи до фінансування системи охорони здоров'я. *Аспекти публічного управління*. 2021. Том 9, № 2. С. 86 - 100. URL: <http://surl.li/hrzqt>.
8. Мельник А. Економіко-аналітична діагностика в системі управління фінансовою діяльністю сучасного закладу охорони здоров'я. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 4. С. 28-43.
9. Музика-Стефанчук О. А. Система охорони здоров'я в умовах цифровізації та реформування фінансування. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 5. С. 359-365.
10. Попело О.В., Островська Н.С. Фінансове забезпечення сфери охорони здоров'я в умовах трансформаційних викликів. *Інвестиції: практика та досвід*. №12. 2023. С. 14 – 19. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/1728/1741>
11. Філіпова Н. В. Джерела фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я в Україні. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2021. № 1. С. 95 - 100.
12. Філіпова Н. В., Михайловська О. В. Теоретичні засади стратегії фінансового забезпечення розвитку сфери охорони здоров'я. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2022. № 4. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-4-08-02.13>.
13. Шкільняк М.М., Желюк Т.Л. Організація діяльності закладу охорони здоров'я: навч. посібник, Тернопіль, Крок. 2021. 516 с.
14. Чорна В. Порівняльний аналіз фінансування сфери охорони здоров'я України та країн Європейського Союзу. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2021. № 1 (87). С. 45 - 49. URL:<http://surl.li/hrzm>
15. Про утворення Національної служби здоров'я України: Постанова Кабінету Міністрів від 27.12.2017 р. №1101 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1101-2017-%D0%BF#Text>

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Державний комітет статистики <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov
4. Центр громадського здоров'я МОЗ України www.phc.org.ua
5. Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»: <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>

Розробники: викладач

Тетяна МАЦ

Силабус розроблений за участю стейкхолдера директора ДООЗ Полтавської ОВА к.мед.н. Віктора ЛИСАКА